

2. példa: 2⁴ teljes faktorterv elemzése, ha nincs ismételt mérés

Vizsgáljuk egy kémiai reaktorban a kitermelést (%) négy faktor függvényében, ha a

- z_1 hőmérséklet 40 és 60 °C,
- z_2 reakcióidő 10 és 20 min,
- z_3 kiindulási komponens koncentrációja 45 és 65 %,
- z_4 nyomás 2 és 6 bar

Faktorok	z_1	z_2	z_3	z_4
középpont z_j^0	50	15	55	4
variációs intervallum Δz_j	10	5	10	2
felső szint z_j^{max} (+)	60	20	65	6
alsó szint z_j^{min} (-)	40	10	45	2

i	Természetes egységekben				A transzformált faktorok					y
	z ₁	z ₂	z ₃	z ₄	x ₀	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	%
1	40	10	45	2	+	-	-	-	-	60.4
2	60	10	45	2	+	+	-	-	-	75.9
3	40	20	45	2	+	-	+	-	-	79.8
4	60	20	45	2	+	+	+	-	-	86.0
5	40	10	65	2	+	-	-	+	-	64.9
6	60	10	65	2	+	+	-	+	-	80.9
7	40	20	65	2	+	-	+	+	-	86.4
8	60	20	65	2	+	+	+	+	-	91.6
9	40	10	45	6	+	-	-	-	+	59.6
10	60	10	45	6	+	+	-	-	+	77.0
11	40	20	45	6	+	-	+	-	+	83.1
12	60	20	45	6	+	+	+	-	+	85.0
13	40	10	65	6	+	-	-	+	+	65.0
14	60	10	65	6	+	+	-	+	+	79.3
15	40	20	65	6	+	-	+	+	+	88.7
16	60	20	65	6	+	+	+	+	+	91.1

Kísérlettervezés

3

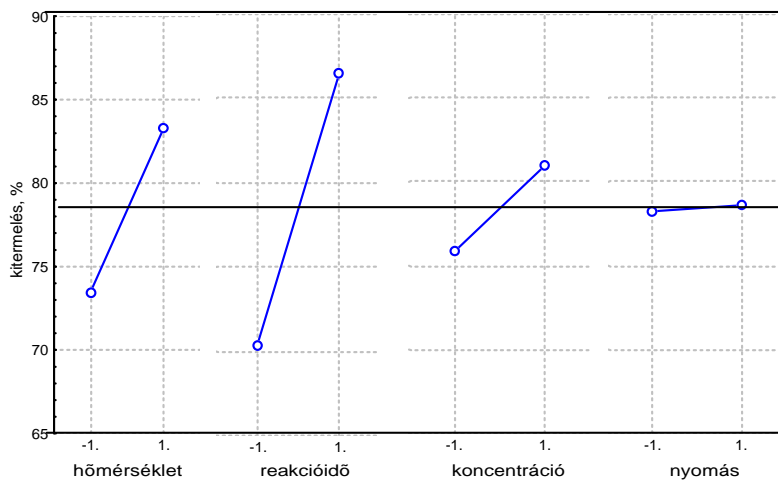
$$\begin{aligned}
 \hat{Y} = & b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + \\
 & + b_{12}x_1x_2 + b_{13}x_1x_3 + b_{14}x_1x_4 + b_{23}x_2x_3 + b_{24}x_2x_4 + b_{34}x_3x_4 + \\
 & + b_{123}x_1x_2x_3 + b_{124}x_1x_2x_4 + b_{134}x_1x_3x_4 + b_{234}x_2x_3x_4 + b_{1234}x_1x_2x_3x_4
 \end{aligned}$$

Kísérlettervezés

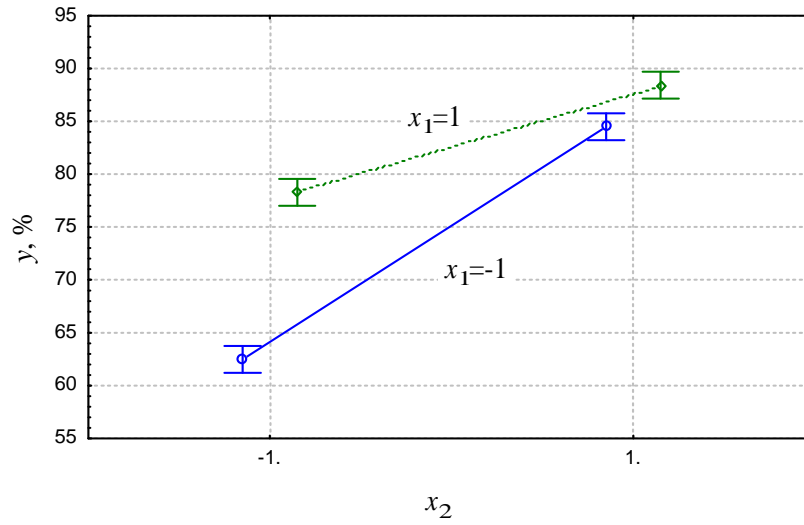
4

i	x_0	x_1	x_2	x_3	x_4	x_1x_2	x_1x_3	x_1x_4	x_2x_3	x_2x_4	x_3x_4	$x_1x_2x_3$	$x_1x_2x_4$	$x_1x_3x_4$	$x_2x_3x_4$	$x_1x_2x_3x_4$	y
1	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	60.4
2	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	-	75.9
3	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+	-	+	-	79.8
4	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	+	+	86.0
5	+	-	-	+	-	+	-	+	-	+	-	-	+	+	+	-	64.9
6	+	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	+	+	80.9
7	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	+	86.4
8	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-	-	-	-	91.6
9	+	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	+	+	+	+	59.6
10	+	+	-	-	+	-	-	+	+	-	-	+	-	-	+	+	77.0
11	+	-	+	-	+	-	+	-	-	+	-	+	-	+	-	+	83.1
12	+	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	85.0
13	+	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	65.0
14	+	+	-	+	+	-	+	+	-	-	+	-	-	+	-	-	79.3
15	+	-	+	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	+	-	88.7
16	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	91.1

A főhatások:

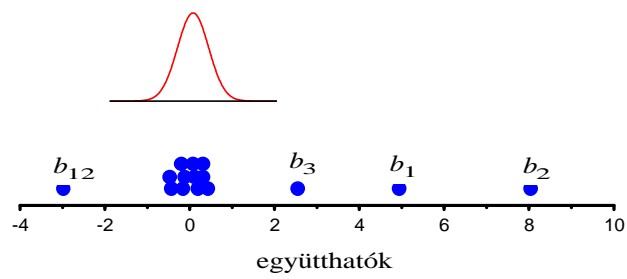
Az 1. és 2. faktor közötti kölcsönhatás:

Kísérlettervezés

7

$b_0 = 78.42$; $b_1 = 4.93$; $b_2 = 8.04$; $b_3 = 2.57$; $b_4 = 0.18$; $b_{12} = -2.97$;
 $b_{13} = -0.19$; $b_{14} = -0.43$; $b_{23} = 0.42$; $b_{24} = -0.33$; $b_{34} = -0.14$;
 $b_{123} = 0.13$; $b_{124} = -0.46$; $b_{134} = -0.13$; $b_{234} = 0.08$; $b_{1234} = 0.32$

Kísérlettervezés

8

